

Մայիսի մեկը՝ հեղափոխական կամիքներով

Գյումրիում Հայկոմկուսի Լենինականի ֆառաֆային կոմիտեի կազմակերպած մայիսի մեկի մասնակցների շարժումը թեկուզ ոչ շատ մեծ թվով, այնուամենայնիվ երբ սերունդների ներկայացուցիչներ էին: Շեքերն առաջնորդող շարժում էին Կոմկուսի ֆառաֆային կոմիտեի առաջին ֆարսուղար, Աժ Պատգամավոր Գրգիս Մանուկյանը, ՀԿԿ կենտկոմի ֆարսուղար Լեոնիդ Հակոբյանը, այլ կուսակցական ղեկավարներ, աշխատանքի երեքմեկ փոխարինված վեներաներ: Երբ սկսվելով Գրգիսի Լեոնիդի ղեկավարությամբ, ցուցարարների շարժումը փողային նվագախմբի հնչյունների ներքո ղեկավարվելով Կոմկուսի Լենինականի անունը կրող հրապարակով, որովհետև հասցեներով արձանի վաղուց լված Պատգամավորի մոտով, աղա անցնելով Մայր-Նովա փողոցով, Կիրովի մեմորիալը, մասնաճյուղի կենտրոնական (այժմ՝ անանուն) հրապարակը, որտեղ էլ սեղի ունեցավ նախադեպ հայտարարված հանրահավաքը:

Ելույթ ունեցած ղեկավար եւ արհեստագործների խոստում հնչած հիմնական կարգախոսները հայտնի են: Ահա մի ֆանի մեկը՝ Ելույթների մանրամասնից: 39 հազարանոց բանվորական բանակ կազմող Լենինականի աշխատավորները նորոգյալ իշխանությունների օրով փողոց շարժվեց, մեկնասարձակումները թաղանթեցին ու վաճառվեցին որդեկան մեծադի ջարդոն: Մեր աշխատանքի ու կյանքի մասն աշտ կամ դրամ է, կամ շահեր անգործությունից դառնում են «եծուկայի վկաներ», 50-ականներ... Հանրապետությունում աշխատանքի մինչև 1000 ուսանող ուսումնառությունից դուրս է մնում վարձը վճարել չկարողանալու Պատգամավոր: Այդ որսե՞ղ է սեղանված, որ նոր ծննդաբերած կնոջից ծննդաբերության համար 10 հազար դրամ Պատգամավորներին մանկավարժ Հասմիկ Գյաղուկյանը ՀՀԾ հատվածում ոչ այնքան կոռեկտ վերաբերվեց ներկայացուցիչներին: «Այնքան մեծամիտ ես, կարծում ես րո՞ կնոջից չափ Հայաստանը կարող է իրենից ինչ-որ բան ներկայացնել»: Իհարկե, ելույթներում որակյուններից զերծ չմնաց նաեւ այսօրվա իշխանությունը, որը մասնավորապես մեղադրվեց հանրապետության հարկ եղած ամբողջ աշխատանքի ու միջոցներն աղետի գոտում չկենտրոնացնելու եւ հետաքրքիր մոնոպոլիստական մասնաճյուղի մեջ: Բա՞ ժին հասավ անգամ Պարույր Հայրիկյանին, որդես «հայ ժողովրդի առաջին կարգի բեմամու»:

Թեպետ Աշխատանքի ու գարնան տոնն այս անգամ նվազում էր Պատգամավոր տոնացույցով, մեր այսօրվա իշխանության մեջ մի սեսակ սարաբարիկ բնույթ ուներ, եւ դրանով ինչ-որ սեղ կարող էր համարվել հայկական ռոմանտիզմի արտահայտություն: Գյումրիում էլ Պատգամավորն այդ օրն ըստ երևույթին ասելի լուրերին:

ԳԵՂԱՄ ԿՐԻՍՏՅԱՆ

Խորհրդային օրջանից հետո մոնոպոլիստական սրված այլ ավանդույթների լուրջ մայիսիանյան տոնն էլ «վերադարձվեց» եւ այսուհետ իր անխախտ սեղն է ունենալու տոնացույցակում: Ինչպես որ լիովին բացարձակ էր այս տոնի վերջին տարիներին անստուգանք (ֆանգի Աշխատանքի ու աշխատավորների միջազգային օրն ակամա նույնացնում էին խորհրդային իշխանությունների եւ այդ հասարակարգի հետ), այնպես էլ հոգեբանորեն բացարձակ ու արդարացի էր վերականգնումը: Մայիսի 1-ը տոնացույցակում վերստին սեսնելու առաջնային

նախագահ Հրանտ Վարդանյանը: Հանդիսությունը հրավիրված էին խորհրդային Հայաստանի Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսները, որոնց էլ նվիրված էր միջոցառումը. ծափողը լուրջների ներքին նրանց առաջնորդեցին դաշիվով, եւ համերգի ընթացքում Պարբերաբար ընթերցվում էին այն տարիների երախտավորների անունները:

Մինչ համերգային մասը՝ հին տեսագրություններ ցուցադրվեցին խորհրդային ժամանակաշրջանի շեքերներից, աշխատանքային եռուզեռից, նվաճումներից. ժխտելով խորհրդային հասարակարգն իր վատագույն արտահայտություն

ուրից, այլ ֆրիմիթ թափելով: Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ արդեն նոր ժամանակների Հայաստանի Հանրապետության առաջին աշխատանքային հերոս, «Գրանդ տրապկո» հայ-կանադական համասեղ ծեղանարկության նախագահ Հրանտ Վարդանյանը: Նա իր խոստումը նեց, թե «մենք այն ժողովուրդն ենք, որ միշտ էլ ծանր փորձությունների է ենթարկվել՝ հասկառախ անցյալ դարակարգից սկսած ցեղասպանությունից մինչեւ սալիսյան ճնշումներ, արցախյան Պատերազմից մինչեւ երկրաշարժ ու երկրի սեստություն փլուզում, սակայն, միեւնույն է, դիտի առ

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ

Աշխատանքն ու աշխատավորը դիտի մեծարվեն ըստ արժանիության

«Գրանդ տրապկոյի» նախագահ Հրանտ Վարդանյանի գեղեցիկ նախաշեռնությունը մայիսի մեկի կապակցությամբ

Պատգամը թերեւս այն էր, որ ավերի, թալանի ու կորուստների այս տարիներին հասկացանք, թե իրականում որքան հարուստ էինք, թե ինչ է իրական աշխատանքը, եւ թե ինչ է նշանակում կառուցել փոխանակ այլոց կառուցածը վասնելու: Ու թեպետ մեզ Հայաստանի այսօրվա բնակիչներին, մասնաճյուղային ու վարձագործի մի ողջ անդունդ է բաժանում ընդամենը 2-3 տասնամյակ առաջ այստեղ աղորդ ու կառուցող մարդկանցից, այնուամենայնիվ սկսել ենք գառնուրել գլխավորը՝ աշխատանքի արժեքը, բարի հետքը, որ թողնում են հաջորդող սերունդների սնորհությունը...

Այս տրամադրություններով, խոսքերով ու մաղթանքներով էր հագեցած մայիսիանյան տոնակա միջոցառումը, որ Կ. Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում նախաձեռնել էր եւ լեզվեցուն դահլիճում իրականացրեց «Գրանդ տրապկո» ընկերության

ներով ու գծերով, չենք կարող ժխտել, այդուհանդերձ, որ Հայաստանում այդ օրջանում կառուցվում էր... ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Ֆադեյ Սարգսյանը երախտի խոսքեր ուղղեց աշխատանքի հերոսներին, իսկ երիտասարդներին կոչ արեց «սեսնել ու հիշել, թե ինչի են ընդունակ եղել իրենց հայրերն ու Պարբերը»: Տասնամյակների հնություն ունեցող կարգերից տղավորված ՀՀ ժողովրդական դերասան Սոս Սարգսյանը նեց. «Վաղուց չէի եղել այստեղ հուզված: Ասես մի ողջ կյանք թերեցի, ես գնացի՝ վերհիշելու, թե ով ենք եղել ու ինչեր ենք արել: Այս երկիրն ավերեցին մարդիկ, ովքեր մի կաթիլ ֆրիմիթ անգամ չէին թափել իրենց հայրենիքի համար...»: Աղա դիտեց օրվա հերոսներին՝ աշխատանքի վեներաներին, որոնքսզի վերջիններս երիտասարդներին վկայեն, որ «երկիրը ողորմություն ուզելով չես կա-

րենք ու աշխատանքով կերենք մեր աղազան»:

Միջոցառման համերգային մասում հնչեցին ասումներ ու երգեր, եղան նաեւ Պարույրի համարներ: Հանդես եկան ծանաչված երգիչներ Ռուբեն Մաթեոսյանը, Մանիկ Գրիգորյանը ու Օֆելյա Համբարձումյանը, չարենցյան ընթերցումով ելույթ ունեցավ ասումներով Վլադիմիր Աբաջյանը, հանդիսատեսին ներկայացավ նաեւ Հայաստանի Պարի Պատգամավորի անսամբլը՝ Սուրեն Չանչուրյանի ղեկավարությամբ, ելույթների սկսված շարժում հիշատակեցին «Արեւիկ» մանկական վոկալ-գործիչային անսամբլը եւ ի եզրափակումն արձանագրելով, որ միջոցառումն իրով հաջողվեց, եւ ամենակարեւորը՝ մախր վիճակում վերածելուց աշխատանքի կարեւորությունը մարդու, հասարակության եւ հայրենիքի համար:

ԱՆՈՒՇ ԳՈՎԱՏՅԱՆ

Մայիսի մեկի հանրահավաքի Երևանում խալի ներքին:

Առաջին անգամ Լիբանանի նախագահն այցելեց Հայաստան

Սկզբը էջ 1

Լիբանանը միակ արաբական Պատգամավորն է, որի հետ Հայաստանը ստորագրել է «Բարեկամության ու համագործակցության» համաձայնագիր: Առհասարակ, հայկական ներկայության սեսակեցից Լիբանանն առանձնահատուկ երկիր է: Սահմանադրությամբ սեղի հայ համայնիկն հասկացված է մեկ կամ երկու սեղ գործադիր իշխանությունում (կախված կառավարության անդամների թվից) եւ հինգ մանդատ խորհրդարանում:

Անցյալ տարի Լիբանանի խորհրդարանը երկրորդ առաջինից առավել ընդարձակ բանաձեւն ընդունեց Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ, որով «դատաարարում է հայ ժողովրդի դեմ գործարկված զանգվածային ցեղասպանությունը եւ արտահայտում է լիակատար աջակցություն իր հայ ֆառաֆայինների Պատգամին ու համարում, որ այս ցեղասպանության միջազգային ծանաչումն անհրաժեշտ է Պատգամային նման ոճրագործությունների չկրկնվելու համար»:

Մի հասկանալի գիրքը նույնպես. «Իսլամական կրօնքերն»

Նախագահ Լահիդը ու շիկից Գեղասպանության բանագրանում:

կազմակերպությունում ԼԳ կառավարությամբ Հայաստանի դեմ բանաձեւին Լիբանանը մեծապես ծեղնողա է փեղարկում, իսկ ՄԱԿ-ում Հայաստանը փեղարկում է հոգուս Լիբանանի:

Տեսեսական համագործակցության ոլորտում առավել ակտիվ է լիբանանյան կողմը: Հայաստանում կա լիբանանյան կառուցալի մասնակցությամբ գործող 54 համասեղ ծեղանարկություն: Արտանագրանա-

ռությունը երկու երկրների միջեւ 1999-ին կազմել է 9,5 մլն ԱՄՆ դոլար:

Մեկուկուսից համագործակցության մեջ առաջանցիկ դիրքում առավելապես Հայաստանն է: Հայկական մեկուկուսի օրեր, Հայաստանի ֆիլիարմոնիկ, Ազգային ռադիոյի սիմֆոնիկ նվագախմբերի համերգներ, ՀՀ Օմբրայի եւ բալեի թատրոնի հյուրախաղեր են անցկացվել Բեյրութում:

Մայիսի մեկը՝ հեղափոխական կամիքներով

Օմբրայի լրագրությունը, ժամանակահունչ կարծիք-սեսակեցներ, լրագրողի սեփական դիրքորոշումը, անկասկած, ցանկալի արհեստավարության վկայություններ են: Բայց բնավ համեմի չէ, երբ լրագրող սեսիսն նախադրում է կանխակալ միտումը: Այսպես, մայիսի մեկի ինֆորմացիոն հաղորդագրություններ Պատգամավոր լրագրողներից շատերն ասես «միավոր» շահելու մի «մոդայիկ» մղումով, որքան հնարավոր է, այլի գարնող ծիգ էին գործադրել իրենց անկախակամությունը ջատագովելու, ասել է՝ կոմունիստներին հեղեղելու: Ասելի-սեսիսերը հեղեղված էին «Պատգամավոր», «Տախիկ», «Ծերունի» բառերով, «առիթը բաց չթողեցին», «երկիր կարոտախտ» եւ նմանօրինակ կամիքներով: Տղավորություն այն-

Պատգամավորն էր, ասես, լրագրողի արած դիտի արած հայտնաբերում, որքանով խորն ու կծու էր... Տնազը:

Իրավ, հեռուստատեսիոնի տղավորություն այնպիսին էր, որ այդ... կոմունիստները ոչ թե մեր հայրերն ու մայրերը, Պատգամ ու շահերն են, այլ «հերոսներ» են, որոնց հարմար առիթից առիթ հեղեղել բարձրացնում է լրագրողի վարկանիշը: Մի՞ թե այդպիսի կարծ է մեր հիշողությունը, զուցե առիթից առիթ հիշեցնել նաեւ, որ առայժմ դեռ վայելում եւ... վասնում են նրանց սեղծածը: Բարոտան չէ անկասկած, սխալակամության համարաբեցման մեջ սարաբար մի ողջ սերունդի վատակարգ:

ԱՆՈՒՇ ԳՈՎԱՏՅԱՆ

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը Մամուլի ազատության միջազգային օրվա կառուցությամբ «ՀԼՄ-ները եւ ժողովրդավարությունը» ծրագրի օրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման «ԱԶԳ» օրաթերթի գլխ. խմբագիր Հակոբ Ավետիսյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա այսօր մայիսի 3-ին, ժամը 11-ին, Մամուլի ազգային ակումբի հանդիպումների նորարար սրահում (Արեւիկայից 2, 10-րդ հարկ, Մամուլի տուն):

ՍԱՄՈՒԼ ԿՐԻՍՏՅԱՆ ԿՐԻՍՏՅԱՆ

2000 թ. ինտերնետում աղճատվել է 5822 էջ

Այս օրերին ծավալվել է չին-ամերիկյան «էլեկտրոնային պատերազմ»

Ինտերնետային անհաճո կամ «բռնամական» էջերի աղճատումը հետզհետե ավելի ու ավելի սարսուռ է գտնում: 1998 թվականից ի վեր «attribution.org» հասուկ կազմակերպությունը զբաղվում է համակարգչահեռանցիկ աղճատած ինտերնետային էջերի հաշվառմամբ: Կազմակերպության սվայներով, եթե 1999 թ. նման էջերի թիվը կազմել է 3746, ապա 2000 թ. հասել է 5822-ի, իսկ 2001 թ. անցած 4 ամիսներին արդեն աղճատվել է 4175 էջ: Միայն ամբողջ օրական աղավաղվում էր ավելի քան 50 էջ: «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ համակարգչահեռանցիկ աղճատող գոհերն անվան մեջ մասնիկ ունեցող էջեր են, որոնք կազմում են աղճատված թվերի 37 տոկոսը: «Org», «net», «edu», «gov» մասնիկներով էջեր կազմում են համադասարանաբար 5,7 տոկոսը, 5, 4 եւ 2,4 տոկոս:

«Defense» ինտերնետային էջի սվայների համաձայն, համակարգչային մարտերում ամերիկացիներն առավել ակտիվ են վերջին մեկ ամսում աղճատել են չինական 350 էջ, մինչև չինացիներն աղավաղել են ամերիկյան 37 էջ:

Սակայն չինացի համակարգչահեռանցիկ ռոբոտները գտնում են «Wired» հանդեսում նրանք լուրեր են, թե ամերիկյան փորձեր լոկալիզացիայի են եղել, եւ մայիսի 1-7-ը իրենց մեծ հարձակում են սկսելու ամերիկյան ինտերնետային էջերի դեմ: Ի դեպ, մայիսի 7-ին լուրերում է ԱՍՕ-ի ուժերի կողմից Քելզրադում ՉժՅ դեսպանատան ներկայումս երկու սարին, ուստի չինացիների ագրեսիվությունը դասակարգված է: Այդ օրերին չին համակարգչահեռանցիկ գլխավոր փրահներն են դարձել ամերիկյան դասակարգված ուժերի էլեկտրոնային էջերը: Ենթադրվում է, որ ամերիկյան ցանցերում կարող են հայտնվել վիրուսներ: Այդ կապակցությամբ ԱՄՆ Ֆեդերալ քննչության ղեկավար օրը նախագրուեացրեց ամերիկյան կազմակերպություններին: Ըստ «Wired» հանդեսի, ամերիկյան բանակը դասակարգված է լուրջ վստահի ծագման դեպքում ցանցից անջատելու նրա համակարգչային կենտրոնները:

Ամբողջ սկզբին ՉժՅ երկրում ամերիկյան լրտեսական օդանավի հետ բախվելուց հետո չինական ռազմաօդային ծովն ընկավ, օդային զորքերը: Մինչ դիվանագետները փորձում էին հարթել միջադեպը, ինտերնետում չին-ամերիկյան «դասերազմ» ծավալվեց, որը բարունակվում է մինչև օրս: ԱՄՆ դասակարգված նախարարության

նախնային էջերը: Ենթադրվում է, որ ամերիկյան ցանցերում կարող են հայտնվել վիրուսներ: Այդ կապակցությամբ ԱՄՆ Ֆեդերալ քննչության ղեկավար օրը նախագրուեացրեց ամերիկյան կազմակերպություններին: Ըստ «Wired» հանդեսի, ամերիկյան բանակը դասակարգված է լուրջ վստահի ծագման դեպքում ցանցից անջատելու նրա համակարգչային կենտրոնները:

Ծավալված ինտերնետային դասերազմը դասակարգված է ոչ միայն չին-ամերիկյան բռնամարտով, այլև նախապես չինացիների կողմից համակարգչահեռանցիկ ուժերի իրական հարաբերակցությունը: Գիտ է, ամերիկացիներն առաջին ռոբոտի առավելություն ունեն, բայց չին համակարգչահեռանցիկ հաջողվել է բախանցել ԱՄՆ Կոնգրեսի ներկայացուցիչների դատախազի, էներգետիկայի եւ առողջապահության նախարարությունների, Յունայթեդ Պրես գործակալության, Ֆիլադելֆիայի ֆադաթեթսարանի էլեկտրոնային էջեր եւ նույնիսկ Արիզոնա սան էջերից մեկը:

Պ. Բ.

ՄԵՐԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼԷ

Մղասվում է նոր մեծացում Միրիա-Իրաֆ հարաբերություններում

Ըստ երևույթին, Միրիա-Իրաֆ հարաբերությունները հետզհետե կարգավորվում են: Մայիսի 1-ին, հենվելով իրազեկ աղբյուրների վրա, RMC-ի թղթակիցը հաղորդել է Բաղդադից, որ ռուսական այստեղ է ժամանելու Միրիայի վարչապետ Սուհանուր Աուսաֆա Միրոն վերջին 20 արվա ընթացքում բարձրաստիճան մակարդակի առաջին սիրիացի դասակարգված, որ կայցելի Իրաֆ: Թեև թղթակիցը չի նշում այցի սույու ժամկետը, հավաստիացնում է, որ Միրիայի այցը «ուղի է հարթելու ֆադաթեթսարանի համակարգված եւ փոխըմբռնման համար»: Հասկանալի է նաեւ այն փաստը, որ ամբողջի 17-ին Միրիայի անկախության օրվա կապակցությամբ, նամակներ են փոխանակվել Իրաֆ եւ Միրիայի նախագահներ Սադդամ Հուսեյնի եւ Բաւար Ասադի միջեւ, ինչը նույնպես աննախադեպ էր՝ օրը 20 արվա ի վեր:

Ավելին օրերս իրաֆյան «Բաբել»

Ա. Մ.

- Հայ-թուրքական երկխոսության մոտեցումը Չեր հայրենակիցների առաջին ողջույնը, այդուհանդերձ, քողովի ցույցը եղավ: Ի՞նչ կասեմ:

- Դժբախտաբար ցավալի դեպք է, նման բողոքները կազմակերպում են նրան, ովքեր չեն ռազմ, որ հայերն ու թուրքերը մեծ են: Համանման բողոքներում հայերի կողմից էլ են արվում: Այնուամենայնիվ, դեպք է երկխոսությունը բարոնակեն, աշխատանքները մեծ են ուղիներ գտնել: Իմ կարծիքով, հայ-թուրքական երկխոսությունը միայն կլինի ծավալել ոչ թե զերմանիայում, այլ Հայաստանում կամ Թուրքիայում: Հայաստանի եւ Թուրքիայի համար իրենց խնդիրները լուծելու 3-րդ կողմի ներգրավվածությունը նախընտրելի է:

- Հայ բանախոսներից հասկալի

նակների վրա բացառաբար չի անդրադարձել, ընդհանրապես, նրանք ցանկանում են, որ համագործակցեն, Ռուսաստանում եւ միջինասիական համարադասություններում համատեղ առեւտրական հարաբերություններ զարգացնեն: Փեթկովի վերջին Թուրքիայում CNN Turk-ի ուղիղ եթերում էին հոգեւոր Սեֆերյանը Հայաստանից եւ Եւան Արիսիզյանը Քոստանից: Նրանք նմանապես էին մյուս կողմի կարծի դիրքում: Եւ ամեն ինչի մասին խոսում ուղիղ եթերից: Եւ սուղիայում էի, բազմաթիվ հեռախոսազանգեր Անասուլիայի սարքեր ծայրերից՝ Երզրումից, Կարսից, Դիարբեկից, Մարաշից, մարդիկ խնդրում էին սուղիայի հյուրերին այցելել իրենց քաղաքները, աւսում էին, թե կուզենային համագոր-

դիսեն, որ Հայաստանում մեզ հետ համագործակցող բազմաթիվ գործարարներ կան: Եւ զոհ չեն Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության օրհնագոծի ընդունումից:

- Դուք նկատե՞ք, եթե մեկ ուրիշ հավանական սարքերակ՝ ցեղասպանությունը ճանաչող հաջորդ երկրի հանդեպ թուրքական ակնկալվող բոլորսին ի դասաստան Հայաստանում իրեն համարժեք գործողություն թուրքական արարները դարձալիս արդը կնեն: Հակադեպություն նման օրհնակներ միջազգային լրատվախոսում ուրա՞ն ուզեմ:

- Թուրքական արարների բոլորսը Հայաստանում Թուրքիայի համար սենսաական առումով էական չէ: Եթե վերջին մեկ ամսվա ընթացքում Հայաստանի բնակչությունը չի փոխ-

Քաան Սոյաֆ. Հայաստանում թուրքական ադրանքի բոլորսը սեսեսադես էական չէ

Իսկ բարոյալե՞ս

«Մեր սանը 3 դուր կա Թուրքիայի, Հայաստանի եւ Չերմանիայի: Կիմս գերմանուի է, տղաներս գիտեն, որ իրենց հայրն աշխատում է նաեւ Հայաստանում, ու ֆարեգի վրա այդ երկրները ձանաչում են: Հայաստանում ֆայլելիս երեւիցե թիկնադասի կարի է չեմ զգացել, երեւանյան քաղաքները բաւ են սիրում, բաւ ընկերներ ունեւ, ինձ լավ են զգում»: Մյուլիայում սեղի ունեցած հայ-թուրքական երկխոսությանը մեր առանձին գրույցներում Սամբուլից ժամանած մասնակիցներից Քաան Սոյաֆն է աւսում: Թուրք-հայկական գործարար զարգացման կոմիտեի նախագահի հետ մեր եռօրյա հանդիպումներում «հեւ» մի բան այդուհանդերձ կար՝ հարցերիս դասաստանելու դասաստանությունը: Հայնագրիչի կարմիր կոճակը միայն մի անգամ «լոբեցեց» նրան, երբ դասում էր Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հետ իր հանդիպման: Ավելի հետ ձայնագրիչիս համառությանն ի վերջ սեղի սվեց. «Անցյալ դեկտեմբերին երեւանում էի, զնացի Գարեգին Բ կաթողիկոսին այցելության. նա բաւ հարգելի անձնավորություն է, եւ դասիկ ունեցա հանդիպել նրան: Հանդիպման ընթացքում նրան իրազեկեցի մեր գործունեությունը, Կեհափառն ուրախ էր: Երբ սեղեկացրի, թե երկու ողի ունեւ, հարցրեց իսկ լուսանկարներն ունե՞ս: Ասացի՝ այո: Նա աւսաց՝ Ս. Էջմիածին գրությանը խաչ դրեց աւելով՝ Ասված օրհնի: Հաս շոյված էի ու երբ հիւսեցրի, թե այլ հավասից եմ, դասաստանեց նսանակություն չունի, Ասված մեկն է: Ինձ բաւ երջանիկ զգացի, կաթողիկոսի խոսքերն անընդհաւ մեքիս մեք են»: Իսկ իմ հիւոդություն մեք ոչ այնքան մեր հաղորդակցության 3 օրերի այս հավան» ձյունն է, որքան նրա սառցակալած այն ղոնդումը, թե դասագրերից իրեն ծանոթ չէ հայերի դեմ կասարված ցեղասպանությունը, թե ի վերջո անցյալը կորուսյալ է, եւ չդեպք է իսանգարի մեր «եսկվող» կաթերին: Բայց այդ անցյալը թիլիսցի իմ մեծ սաշիս ածխացած կենսագրությունն է. որի չադրած սարիներն ինձ դասարդում են յուրաքանչյուր օր ներկա դարձնել Հիւոդությունը:

ն՛ւմ ելույթը հավանեցի:

- Ռիչարդ Հոլիանդիսյանը «սուր» է, Հակոբ Չախրյանն էլ, անուուս (վերջինս դեռ ելույթ չէր ունեցել-ԱՆ. Հ.), Արամ Արուսն էլ: Կարծում եմ՝ այսոյսի մարդիկ ավելի հաճախ ղիսի մասնակցեն նման համաժողովներ:

- Նախորդ օրն աւսացի, թե Հայաստանը սեսեսադես թուլ վիճակում է, եւ այդ դասառով օգտակար եմ նկատում գործարար հարաբերությունների աշխուժացումը: Արդյո՞ք սեղին չէ՞ նկատել, որ Թուրքիան այսօր առավել բան սկարացած է:

- Դժբախտաբար երկու երկրների սեսեսական վիճակը բավականին ծանր է, Թուրքիայի վիճակը սեսեսադես, իհարկե, առավել ծանր է, արեւելյան եւ հարավ-արեւելյան Անասուլիայի բնակչությունը մեծաւ մասամբ արագադարձել է արեւմտյան քաղաքներ, ինչ վերաբերում է Հայաստանին, երբեմնի 3 միլիոնանոց բնակչությունն այսօր 1,7 միլիոն է: Չեմ Պետրարին Հայաստանում էի: Չեմ Պետրարին բան ասել, թե որ երկրից մյուսին դեպք է օգնի, բայց գիտեմ, որ երկու երկրներն էլ միմյանց սեսեսադես օգնելու խիստ կարիքի մեք են:

- Նախկինում Հայաստանի թուրքական ու իրանական ադրանքներով խիստ հազեցած ռուկան բավակա-նացալի դասահարկ ուներ: Հայաստանի անդամակցությունը նվախորդին, ելրողական ներկայությունը ռուկայի իմաստով էլ է նախընտրելի դասում: Ի՞նչ եմ կարծում, որ Չեզ չի՞ խոչընդոտի: Լաւ ուսումնասիրե՞լ եմ այսօր թուրքական ադրանքի մեծ դասահարկ կա՞:

- Իհարկե, ելրողական ադրանքի դասահարկն աճել է Հայաստանում, դա ծեւարություն է: Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ համախառն առեւտրի ծավալը անցյալ տարի կազմել է 70 միլիոն դոլար, ինչն անուուս-թեւ, դասաստասայե իրեն, նման կարգի ադրանքներով բավականին աշխույժ առեւտուր է ծավալվում: Այն, ինչ աւսացի, գործարար քա-

ծակցել նրանց հետ: Թուրքիայում այս իմաստով մեծ հետաքրքրություն կա: Ամենակարեւորը՝ դեպք է համագործակցեն, իրար վստահեն, դասակարգ են կող կողի ադրել:

- Հայկական հասկալիս Ի՞նչ ադրանքաստանների դասահարկ ունի Թուրքիան:

- Հայաստանի սեսիլը, համակարգչային սեսիլողիկաները, էլեկտրոնիկան, խողովակաւարերից սացվող բնական գազը, ինչոյես նաեւ ցեմենտն առաջնահերթ նսանակություն ունեն հայ-թուրքական առեւտրական հարաբերությունների զարգացումների համար:

- Հայ-թուրքական առեւտրային կալիցը ընդգրկո՞ւմ են նաեւ Դարաքաղը:

- Դարաքաղում չեմ եղել, եթե գործարար իմաստով հետաքրքրություն ներկայացնի, հայաստանցի գործընկերներս կսեղեկացնեն դա մասին, ինձ այնտեղ կսանեմ:

- ՀՀ երկու նախագահներին համաձայնեցրել Չեր գործարար կալիցն ավելի բաւ ո՞ր նախագահի օրն են լաւ զարգացել:

- Երկուսն էլ մեք բաւ են օգնել: Քոչարյանի ընդունելությունն արժանացած օսարեկով, օրհնագոծի հասկալիցությունը թուրքական էր, որի կազմում եւ էլ կալի:

- Դուք Ի՞նչ զգացողություն ունեցաք, երբ Ֆրանսիան ծանաչեց Հայոց ցեղասպանությունը:

- Ցեղասպանության ծանաչման բանաձեւերը վիրավորում են թուրքերին: Իմ կարծիքով, օրհնագոծի հաստանը Ֆրանսիայի Սենատում հայ-թուրքական մեծեցմանը չի նդասում: Թուրքիան դիսի կամ Հայաստանին, կամ Ֆրանսիային հակադեպություն ցույց տար, բարեբախտաբար նախընտրեց Ֆրանսիան: Ընդ որում կարծում եմ, թե բանաձեւերի թիկունում հայկական դեպություն է կանգնած, մինչդեռ մեմ աւսում եմ, որ բանաձեւերը Հայաստանի հետ կալ չունեն, դրանք անմիջակաճորեն հայկական սփյուռքի գործունեության արդյունքն են: Եւ

վել, այդ բոլորսը չի անի:

- Չեզ հետ համագործակցող մեկ-երկու դասահարկ կարծի՞նք եմ բարադում, թե՞ հիմնվում եմ հասարակական հարցման սվալների վրա:

- Սա իմ անձնական դիտարկումն է: Հայաստանի բնակչությունն ուզում է, որ սահմանները բացվեն եւ թուրքերի հետ սարիներ բարունակ բարեկամական մրոդորում գոյատեւեն: Մեմ դասակարգ են համատեղ գոյակցել, փոխադարձաբար իրար սիրել վստահել:

- Իսկ Ի՞նչ կարծիքի եմ այն թուրքերի մասին, որոնք («Միությունը ընդդեմ ցեղասպանության») Հայոց ցեղասպանության ծանաչում են հեսադրում ու ներկայացնում սարքեր աշխուժում:

- Եւ այդոյսի մանրամասների բաւ սեղակ չեմ: Բայց ուրիշ բան ասեմ՝ 1999-ի օգոստոսին Հայաստան էին գնացել, այնտեղ արձանագրություն ստրագրեցին, որը Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ ստրագրված առաջին արձանագրությունն էր, փաստաթղթի դրույքներից մեկն անմիջակաճորեն կալված էր ցեղասպանության հետ, գրված էր երկու կողմի դասահարկներից հանձնաժողով սեղոծել եւ հարցն ուսումնասիրել: Այդ օրվանից աշխատում են հիւսյալ ուղղությամբ: Երկու երկրների արագործախարարություններին խորին ցնորակալություն այս հարցում մեք ցույց տրված աքակցության համար:

- Չեւ հայ գործակիցների հետ երեւիցե բարձրացել է ծիծեռնակաբերդ, ծաղիկ դրե՞լ եմ հուսարանին:

- Այո, երկու անգամ բարձրացել են: Եւ Թուրքիայում էլ որեւ հուսարանի ծաղկեղենակ չեմ դնում, այդ իսկ դասահարկ ծիծեռնակաբերդ էլ չեմ տարել: Ցեղասպանության բանագրանի սեղոծել Լավրենսի Բարեդանի հետ է եմ գրուցել: Թանգարանը բաւ աղեցիկ է, նման բանագրաները մարդկանց հուզումն են դասահարկում:

ԱՆԱՍԻՏ ՏՈՎԱՅՔՅԱՆ, Մյուլիայում

Մեակրոպ

Մեր երգիծանկարիչները

«Ազգի» կազմակերպած երգիծանկարչական երկրորդ ցուցահանդեսը

Արդեն երկրորդ անգամ «Ազգ» թերթի նախաձեռնությամբ Թեմայան մեակրոպային միության կենտրոնում երեկ բացվեց երգիծանկարչական ցուցահանդես մամուլի

կերպարներին, ռադիոկայաններից, նկարիչներ, արվեստագետներ: Մականյան զարմանալիս այն էր, որ լրատվամիջոցների ղեկավարներից ոչ ոք չէր բարեհաճել ներկա

հայտնի նկարիչները Գ. Յարայանը, Վ. Արոյանը, Լիկոն, Տոսոն, Արզոն, Դավիթը, Սամվել Աբգարյանը (Ա.Բ.Գ.), Ազնեսը ներկայացվել էին 4-5-ական գործերով:

Ճաղարակարչությունը լայն էր, և ինչպես լինում է ունենալ, և ան զուտ իրավիճակներ դասկերելը կամ մակագրություններ անելը, այսինքն լինում էր դաժանի ծաղրանկարի հիմնական ֆունկցիոնը: Այստեղ ես կարող եմ առանձնացնել Ա.Բ.Գ.-ի գործերը, որոնք առաջնություն են այս դասին:

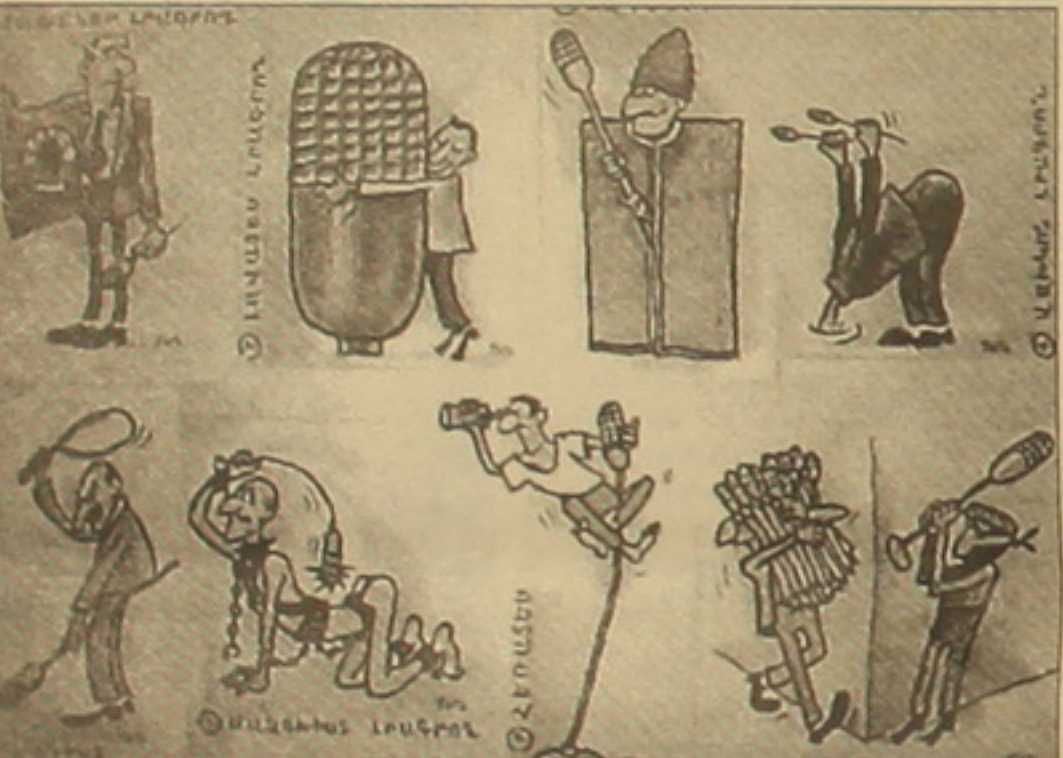
Երկար ժամանակ աշխատել եմ նկարչության այս ծանր ու դաստիարակող ոլորտում և գիտեմ, որ ժամանակային իմաստով հրատարակվող մեծ է արվեստի մեծատեսությունը ունենալ, ասաց մանուկ Գեորգի Յարայանը, նկարիչ, որի աշխատանքները միշտ էլ մեծ հեջարություններ են դիտվում:

Ողջույններ, ժամայն, կենացներ, բարեմաղթանքներ... Իսկապես

միջազգային օրվա առիթով: Մայիսի 2-ը մամուլի ազատության միջազգային օրն է: Կազմակերպելով այս ցուցահանդեսը, մեր հիմնական նպատակն է, զբոսել երգիծանկարչության կարևորությունը մամուլում, այսինքն ձեռք ազատել այն սխալ դասկերպումից, թե երգիծանկարչությունը սոսկ թերթերում, դարբերականներում տղազրկող նյութերի հավելվածն է, լավագույն դեմոնստրացիայի միջոցով դարձնելով սար: Բայց լինում է ընդհանրապես, որ երգիծանկարչությունը խնայում է մեծ լիցի, երբեմն նույնիսկ մի ևս հողվածների խնայում: Մեր նպատակն է նաև հասարակության ուշադրությունը դարձնել այս կարևոր բնագավառին:

Այո, ուշադրությունից բողոքել չէր կարելի: Բացի ցուցահանդեսի մասնակիցներից եմ նրանց հարգանքներ, լայն լայն թերթերից, հեռուստաները կային թերթերից, հեռուստաները:

զանգվել: Հավանաբար դա էլ իրենց երգիծանկար էր նաև իրենց նկարիչների նկատմամբ: Ամեն դեպքում մեր մամուլից

սոն էր Թեմայան կենտրոնում, տոն, որը մեզ հետ է արդեն: Երեկ ու այսօր գրեմ մեծ վայելում են այդ տոնը: Ս. ՄԵԼՈՒՅԱՆ

Բացվեց «Ալբերտ և Թով Բոյաջյան» պատկերասրահը

Գեղարվեստի ակադեմիայի ընդհանուր ցուցահանդեսով «Ալբերտ և Թով Բոյաջյան ցուցասրահը» վկայում է, որ մայրաքաղաքի դասկերպարների թիվն ավելացավ ես մեկով: Երեկ երեկոյան ցուցասրահի բացման արարողությունը կատարեց ես դասից կարգապահ Արաբյանը հայրադարձական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ Եղյա: Կոնյանը:

Դեռ 1946 թ.-ից գեղարվեստի ակադեմիան ունեցել էր այսօրից ցուցասրահի անհրաժեշտություն, որտեղ կցուցադրվեին ոչ միայն նշանավոր նկարիչների, այլև ինքնուրույն ուսանողների գործերը: Մականյան այն իրականացավ 55 տարի անց միայն, մեր դեռության ճնշման և սոցիալական դժվարին ժամանակներում, ամերիկահայ բարերար, գործարար Ալբերտ Բոյաջյանի հովանավորությամբ:

Իր ողջունի խոսքում գեղարվեստի ակադեմիայի ղեկավար Արամ Իսաբեկյանը շնորհակալեց ներկայացված երգիծանկարչությանը առ Ալբերտ Բոյաջյանը: Ցուցասրահի բացմանը շնորհակալություններ արտահայտեցին խոսքի արժանի Երեմյանի, 1700-ամյակի ղեկավար հանձնաժողովի փոխնախագահ Խոսրով Հարությունյանը, Աժ դասախոս Ար. Ասլանյանը, բանասեր Ռազմիկ Դավթյանը, նկարիչ Էդվարդ Իսաբեկյանը: Էդ. Իսաբեկյանն ակադեմիայի համար լայն կարևոր այս սրահի գոյությունը համարեց իշխանական նվեր: Նա շխրությամբ հիշեց իր կնոջ՝ 48 տարեկանում կյանքից հեռացած, գեղարվեստ

ական ակադեմիայի հիմնադիր դասիստ, որո՞՞, սաղանդակող նկարչուհի Արմենիկ Լալայանին, որի աշխատանքներն առաջինը ցուցադրվեցին սրահում:

Այս փոքրիկ, բայց գեղեցիկ սրահը դարձավ մայրաքաղաքի մեակրոպային հարսություններից մեկը: «Երեանում ավելացավ արվեստի մի օջախ ես, հույս ունեմ, որ երբեք դասարկ չի մնա, ցուցադրությունները կլինեն հաճախ: Մեր կյանքն այնպես է սառցվել, որ բարեբաններ արվեստի առաջնորդները կորած են համարում, բայց ժամանակը հակառակ է արդարացում, այդ ներդրումները մնալուն են ավելի ես հասնում էլ՝ ավելի արժանավայել», ասաց Ռազմիկ Դավթյանը:

Հայ բարերարների՝ մեր կյանքի բոլոր ոլորտներում ցուցաբերած ուշադրությունը, հոգատար վերաբերմունքն ի դասիստ, Բոյաջյանի 1700-ամյակի տոնակատարությունների միջոցառումների օգնականներում, ըստ Խոսրով Հարությունյանի, իրականացվելու է Հայաստանի իր բարերարներին ծրագրով, երբ հայաստանցիները հնարավորություն կունենան շնորհակալական եւ դրվասանի խոսքեր արտահայտելու մեր հովանավորներին:

Գեղարվեստի ակադեմիայի կողմից ղեկավար Արամ Իսաբեկյանը Ալբերտ Բոյաջյանին արժանացրեց դասավորություններ կոչման եւ նվիրեց նրան Բոյաջյանի հիշատակով հիմնադրված «Ալբերտ և Թով Բոյաջյանի» ցուցահանդեսի անվանումը:

ՄԵԼՈՒՅԱՆ ԲԱՐՈՒՅԱՆ

Տոյիսաննես Ըոհմեյանի «Անսիպ էջեր եւ քարգանություններ» գիրքը

«Անսիպ» հրատարակությունը լույս է ընծայել Տոյիսաննես Ըոհմեյանի «Անսիպ էջեր եւ քարգանություններ» 239 էջանոց գիրքը, հաղորդում է կանադահայ համայնքի «Առաջ» շաբաթաթերթը:

Ուսուցիչ, մեթոդական եւ ազգային գործիչ ու քարգանությունների այս գիրքը դարձնում է հեղինակի գրական-քարգանական անհիշալի աշխատանքները հեռանկալ հրատարակված: Ուշադիր ընթերցողը, ըստ գրախոսականի, հետաքրքիր փաստեր ու հուզիչ մանրամասներ կարող է իմանալ ինչպես ազգային դրոշմների ասորայի, այնպես էլ ամերիկահայ գրող Ուիլյամ Մարոյանի կյանքի եւ ստեղծագործության մասին: Ավելին նա մի անգամ ես կվայելի միջնադարյան Լեռնաբլուրի Լահաթե Բուլակի բանաստեղծությունների հմայքը՝ հեղինակի բարձրարժեք քարգանությունների ընդհանրությունները:

Գիրքը բաժանված է երեք մասի: Առաջին մասը կոչվում է «Իմնագիր էջեր» եւ ընդգրկում է «Հացը», «Աուրիկն դեմը» դասականները եւ «Հայրենական», «Մայր իմ անգին» եւ «Վառվառն տղեր» բանաստեղծությունները: Երկրորդ բաժինը լույս կայան հայրենների քարգանություններն են, իսկ երրորդ բաժինը ընդգրկում է հեղինակի հրատարակային ելույթները, հարցազրույցները եւ հոդվածները:

Գիրքը բազմաթիվ է հայկական ռադիոհամայնքի հարցազրույցով՝ Սարյանի քարգանությունները առթվելով: Վերջում գեղեցիկ է կարծիք եսայանի սրի խոսքը՝ նվիրված հեղինակի ինքնուրույն Տոյիսանին: Տ. Օ.

Ուխտագնացություն հոգու երկիր

Երեանից Բոլնիս կալեն զննող մեր երբ ուխտագնացության էր նման, ուխտագնացություն դեռի հոգու երկիր: Երեսուն թուղիսալենցի, որ տարիների ընթացքում եկել են, տեղավորվել են երեանի խեղճուկակ բարձրահարկերում, որ առավոտ-իրիկուն Բոլնիսի ուխտագնացության են խոսում եւ ամերիկյան ֆիլմեր նայում, որ օրվա ընթացքում մեկ-երկու բարե են տալիս ու առում տուն էին գնում: Առիթը իրենց մեծ հայրենակցի՝ Դավթյան Աղայանի ծննդյան տարեդարձն էր՝ 161-րդը: Բայց ամենակարևորն իրենց տուն գնալն էր, այն գյուղը, որը ծվարել է Վրաստանի Բոլնիսի քաղաքում, աղբյուրանալակ գյուղի հարեանությունը:

Վրաստանի նախագահի աշխատանքները կատարում էր Արմեն Մանուչարյանը: Ամեն այց որևէ օգտակար բան է ստեղծում գյուղի համար: Գուցե դա է դասնալը, որ այժմ մեր գյուղի դրոշմը 260 ազակեր է սովորում:

Բոլնիսի քաղաքում երեկ գյուղում կա հայկական դրոշմ՝ քղկենտրոնի միջնակարգ, Կիսնթիի 9-ամյան եւ

Վրաստանի նախագահի աշխատանքները կատարում էր Արմեն Մանուչարյանը: Ամեն այց որևէ օգտակար բան է ստեղծում գյուղի համար: Գուցե դա է դասնալը, որ այժմ մեր գյուղի դրոշմը 260 ազակեր է սովորում:

Վրաստանի նախագահի աշխատանքները կատարում էր Արմեն Մանուչարյանը: Ամեն այց որևէ օգտակար բան է ստեղծում գյուղի համար: Գուցե դա է դասնալը, որ այժմ մեր գյուղի դրոշմը 260 ազակեր է սովորում:

վում հայերիս դրությունն այստեղ՝ Վրաստանում: Մականյան ամեն մի վրահայ գիտե, որ լինում է ամեն կերպ դասից ազգային դիմագիծը: Եվ սա լինում է արվի զգուշությամբ, նրբորեն, առանց որևէ ուրիշ ազգի վիրավորելու: Ազգամիջյան ամեն մի ցնցում լայն վրաստանցիներ կարող է ունենալ: Հիմա ինձ համար հազարաթիվ թանկ է այն հայը, որը գրիչ է վերցնում ես հայերենով նամակ գրում:

Այո, հայ գիրն ու գրականությունը, հայ մեակրոպը դասից անելը օրախոսիչ է Վրաստանում:

Այսօրիս մի փաստ հաղորդեցին մեր հայ բարեկամները Վրաստանում. 15-20 տարի առաջ թիլիսիում գործում էր հայկական 28 դրոշմ: Այսօր միայն 4-ն է: Գյուղերը դասակարգվում են: Խոսքը միայն հայկական գյուղերի մասին չէ: Տնտեսական դժվարություններին մի կերպ դիմակայելու համար դասիցսության են ելել նաև հայրու հազարավոր վրացիներ: Բայց այս վիճակը առավել ծանր կարող է անդրադառնալ հայ բնակչություն ունեցող գյուղերի համար:

Եվ այս իմաստով անչափ զննալի է «Բոլնիս կալեն» հայրենակցական միության գործունեությունը: Ծննդավայրը, ազգայինը դասիցսություն միայն հարգում է ընդունվում նաև Վրաստանի իշխանությունների կողմից: Առավել ես, որ ազգամիջյան հարաբերությունների ցանկալի հավասարակշռությունը դասիցսություն է: Այդ զգացողությունն ունեցան, երբ գրուցում էին Բոլնիսի քաղաքի վարչության նախագահ Չուրաբ Ջախարիճի հետ: Նա ասաց, որ

այո, քանցը տնտեսական բազմաթիվ դրոշմներ ունի: Մականյան վարչության անուցից խոսակցում միջնակարգ 100 հազար լարի (մոտ 50 հազար դոլար) զանցել Բոլնիս կալենի բարձրագույն տարածումը զանցող քաղաքների ջի դրոշմը լուծելու համար: Կարծում են, որ այս նախաձեռնությունը կարճաժամկետ նաև Բոլնիս կալենի համայնքի ղեկավար Հալիկո Սողոմոնյանը հավասում է այս ծրագրի իրագործմանը: Նշանակում է, որ հայրենակցական միության այս մի այցն էլ անչափ օգտակար է լինելու որոշեց կողակ օսար հողում ծվարած գյուղի համար:

... Վաղ առավոտ է: Երեանից իրենց ծնողների ծննդավայրը եկած Արիկնե եւ Կարեն Մանուչարյանները զարթնում են Լոխ սարի վրա ծաղկած արեւի ծառայություններից: Գյուղն արթնանում է: 2001 թվականի աղբյուրայն այդ առավոտ գյուղն արթնանում է դասիցս ու տասով, զավակներով, թոններով: Մարտինա տասը գյուղ եկածներին աշխարհի ամենահրաշալի ունեսն է մասնուցում մվածող: Գյուղացիներ իրար հերք չեն տալիս՝ բարեկերտ, ծնո սեղմելու համար: Վաղ զննողները գնալու են, մնացողները մնալու: Չէ, զննողներն էլ են մնալու, որովհետեւ այցն լինել էկել, հյուր չլինել էկել: Իրենց դասիցս, իրենց տունն էին եկել հզոր Բոլնիսի աննեղաճանակ աղմուկ-աղաղակից վաղվելու համար:

Ուրեմն հայերից այս գյուղը կարող է ՄԵԼՈՒՅԱՆ ԲԱՐՈՒՅԱՆ

Բոլնիս կալենի միջնակարգը: Ու ամենաճանաչված ազակերները: Անցած ժամանակաշրջանում խորհրդային տարիներին լայն լայն կազմակերպվում Վրաստանի հայաբնակ քաղաքներում ու գյուղերում, առում է

ստեղծած գրական միության ավանդույթները, այժմ առավել բարդ խնդիրներ է փորձում լուծել: Հիմա կազմակերպվող ամեն մի տնտեսաբանություն զուտ ազգային ուղիով լինում է անցնի: Գուցե մայր հայրենիում այնքան էլ խորությամբ չի գիտակց

Արդեն ավանդական դարձած այս ամենամյա այցերը սոսկ կարոտի ար

ՇՆՄԱՍ

Կրամնիկը կրկին հաղթեց

Շախմատի համաշխարհային խորհուրդը հրապարակել է ուժեղագույնների անհասակ վարկանիշները մայիսի 1-ի դրությամբ: Մարգարեներին հիշեցնենք, որ ՇՀԽ-ն, ի տարբերություն ՖԻԴԵ-ի, իր ցուցակները ներկայացնում է ամեն ամիս:

Առաջին տասնյակն այսպիսին է.

1. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)	2796
2. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան)	2785
3. Վիկտոր Կարսկի (Ռուսաստան)	2763
4. Ալեքսանդր Մորդեչի (Ռուսաստան)	2720
5. Վասիլ Իվանչուկ (Ուկրաինա)	2693
6. Պետր Լեկո (Ֆինլանդիա)	2686
7. Մայիլ Ադամս (Անգլիա)	2684
8. Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա)	2676
9. Բորիս Գելֆանդ (Իսրայել)	2674
10. Վենտիս Թոփալով (Ռուսաստան)	2673

Ցուցակը գլխավորում են աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստները՝ Կասպարովը ու Կրամնիկը: Վերջին անգամ նրանք հանդիպել էին անցյալ տարվա աշունը՝ «BGN» աշխարհի առաջնությունը մրցախաղում, որտեղ հաղթել ու չեմպիոնի կոչումը նվաճել էր Կրամնիկը: Շախմատի նույն մրցումներում խաղալուց, բայց օտուր կես տարի անց «ընդմիջումից» հետո նրան կրկին մրցեցին իրար հետ, այս անգամ՝ Ցյուրիխում:

Շվեյցարական այս ֆաղափում անցկացվեց արագ շախմատի մրցաշար, որը նվիրված էր հանրահայտ Վիկտոր Կորչնոյի ծննդյան 70-ամյակին: Հորբյուրից, Կասպարովից ու Կրամնիկից բացի մրցախաղում մասնակցեցին Բորիս Մոսասկին, Վոլֆգանգ Ունցիկերը, Նայջել Շոռը, Պյոտր Սվիդլերը, Երոն Պիկետը, Յանիկ Պելեշինը, Վերներ Զուգը, Ֆարիան ժեննին, Ռիչար Զոքսթերը:

Կասպարովն ու Կրամնիկն իրենց խմբերում գրավեցին առաջին տեղերը (5 հնարավորից համադասախանարար 4,5 եւ 3,5 միավորով): Այնուհետեւ ժայռաբարձ ցարունակվեց օլիմպիական մրցակարգով: Կասպարովը հաղթեց Կորչնոյին ու Շոռին, Կրամնիկը՝ Ունցիկերին ու Պիկետին, եւ երկու ուժեղագույնները հանդիպեցին եզրփակիչում: Միկրոմրցախաղը 1,5-0,5 հաշվով Կրամնիկը, որն էլ նվաճեց գլխավոր մրցանակը:

Վերադառնալով ՇՀԽ-ի ցուցակին՝ նշենք, որ Հայաստանի ներկայացուցիչներից ամենաբարձր տեղը զբաղեցնում է Վլադիմիր Զակոբյանը: Նա 18-րդն է (2637): Ցուցակում ընդգրկված են նաեւ Ռաֆայել Վահանյանը (40-րդ, 2597), Սմբատ Լյուսյանը (57-րդ, 2581), Աոս Լնասասյանը (93-րդ, 2550), Կարեն Ասրյանը (102-րդ, 2545), Արսես Սիմասյանը (126-րդ, 2534), Լեւոն Արմյանը (186-րդ, 2517), Գարիբեյ Սարգսյանը (235-րդ, 2505):

Առաջատարները կորուստներ են կրում

Անցյալ շաբաթվա ընթացքում ֆուտբոլի 2002 թ. աշխարհի առաջնության ընթացքում խաղեր անցկացվեցին համարյա բոլոր մայրցամաքներում: Ներկայացնենք Հարավային Ամերիկայի եւ ԿՈՆԿԱՍԱՍ-ի երկրների հավաքականների հանդիպումների արդյունքներն ու մրցաշարային աղյուսակները:

Հարավային Ամերիկա Բոլիվիա-Արգենտինա՝ 3-3, Բրազիլիա-Պերու՝ 1-1, Վենեսուելա-Կոլումբիա՝ 2-2, Չիլի-Ուրուգվայ՝ 0-1, Էկվադոր-Պարագվայ՝ 2-1:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Արգենտինա	12	9	2	1	30	-11	29			
Պարագվայ	12	7	2	3	20	-11	23			
Էկվադոր	12	7	1	4	15	-15	22			
Բրազիլիա	12	6	3	3	22	-11	21			
Կոլումբիա	12	5	4	3	12	-9	19			
Ուրուգվայ	12	5	3	4	13	-8	18			
Պերու	12	3	3	6	11	-15	12			
Բոլիվիա	12	2	4	6	8	-19	10			
Չիլի	12	3	1	8	12	-17	10			
Վենեսուելա	12	1	1	10	8	-35	4			

ԿՈՆԿԱՍԱՍ. ԱՄՆ-Կոստա Ռիկա՝ 1-0, Տրինիդադ եւ Տոբագո-Մեխիկո՝ 1-1, Ճամայկա-Յուգոսլավիա՝ 1-1:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
ԱՄՆ	3	3	0	0	5	-1
Կոստա Ռիկա	3	1	1	1	5	-3
Մեխիկո	3	1	1	1	5	-3
Ճամայկա	3	1	1	1	2	-5
Յուգոսլավիա	3	0	2	1	4	-5
Տրինիդադ	3	0	1	2	1	-5

«Ռեալը» գրոհում է ու... զոհվում

Անցկացվեց Չեմպիոնների լիգայի կիսաեզրփակիչ առաջին խաղը «Ռեալ» (Իսպանիա) եւ «Բավարիա» (Գերմանիա) թիմերի միջեւ:

Մասնագետները ժայռաբարձ ցարունակող ֆուտբոլի անդամների հնարավորությունները գնահատելիս նախադասությունը տալիս էին «Ռեալին»: Թվում էր, թե սեփական խաղադաշտում ֆավորիտը կհաղթի մրցակցին, բայց չնոստանա, որ «Բավարիան» միտ էլ դժվարին հակառակորդ է եղել մադրիդցիների համար: «Մասնագետ Բեռնարբուս» մարզադաշտում կայացած խաղն ընթացավ խաղանացիների առավելությամբ, նրանք ֆանիցս կարող էին գրավել հյուրերի դարձաբլ, բայց ամեն անգամ որեւէ բան խանգարում էր: Նեմե, որ հիանալի խաղաց «Բավարիայի» դարձաբլի Օլիվեր Կանը: Գերմանացիներին հաղթանակ բերեց քաղաքացի հարձակվող Ջոկանիկը: Հանդիպման 55-րդ րոպեին նա 25-30 մետրից հարված կատարեց «Ռեալին»: դարձաբլի, դարձաբլի Իկեր Կասիլյասն անվստահ խաղաց, ինչի դրանով զննակը հայտնվեց ցանցի մեջ: Մադրիդցիները բաց ջանքեր թափեցին թեկուս մտնելու համար, բայց 0-1 հաշիվը չփոխվեց: Պասսիստան խաղը կանցկացվի մայիսի 9-ին, Մյունխենում: Իհարկե, դաշտի տեղի եզրփակիչ մտնելու հնարավորությունները անհամեմատ գերազանցել են: Մյուս կիսաեզրփակիչի «Լիդս յունայթեդ» (Անգլիա) «Վալենսիա» (Իսպանիա) առաջին հանդիպումն անցկացվեց երեկ ու բավականին ուժեղացվեց:

Ինչո՞ւ մեղալներ կունենանք

Եվրոպայի առաջնությանն են նախադասվում հունահունական ոճի ըմբիսները: Մեր հանրապետության հավաքականը, մարզիչներ Լեւոն Ջուլֆայանյանի եւ Աոս Նազարյանի գլխավորությամբ, այս օրերին ուսումնասիրական հավաք է անցկացնում Ալուեսայում: Այստեղից մայիսի 8-ին թիմը կմեկնի Սամբուլ, որտեղ երկու օր անց մեկնարկելու է Եվրոպական առաջնությունը:

Սամբուլում Հայաստանի մարզական ղափակը կդասադասվեն վեց ըմբիսներ՝ երեւանցիներ Արմեն Առաքելյանը (54 կգ քաշային կարգ), Կարեն Մնացականյանը (63 կգ), Մովսես Կարապետյանը (69 կգ), գյումրեցիներ Վահան Ջուլախչյանը (58 կգ), Վահե Կարապետյանը (76 կգ), Արման Գեղամյանը (85 կգ):

Նեմե, որ Բուդապեշտում անցկացված ազատ ոճի ըմբամարտի Եվրոպայի առաջնությունում Հայաստանի ներկայացուցիչները մեկ քունգե մեղալ էին նվաճել: Ինչո՞ւ մեղալներ կունենանք այժմ:

Եվրոպայի առաջնության գոյնմարտերը վարելու համար երեւանցի Յուրի Կոնյալովի միջազգային կարգի մրցավար, ՀՀ սպորտվարչության հունահունական ոճի ըմբամարտի ղեկավար մարզիչ Սամվել Հարությունյանը:

Կոստանական եզրփակիչ փուլին

Քոբֆրոլի Հայաստանի հավաքականը հաջող հանդես եկավ Հոլանդիայի Վերմեր ֆաղափում անցկացված Եվրոպայի առաջնության ընթացքում մրցաշարում: Ավագ մարզիչ Ռաֆիկ Մարտիրոսյանի գլխավորած կոլեկտիվը 10 թիմերի ժայռաբարձ ցարունակող 4-րդ տեղը՝ դրանով իսկ իրավունք նվաճելով մասնակցելու աշխարհամասի առաջնության եզրփակիչ փուլին: Այն կանցկացվի 2002 թ. մարտին, Իսպանիայում:

Այս տարվա ընթացքում մեր հանրապետության հավաքականը հանդես կգա եւս երկու խոշոր մրցումներում: Հայաստանի մարզիկները նախ տեղեկանքներ կմասնակցեն Սլովակիայի մայրաքաղաք Բրատիսլավայում կայանալի Եվրոպայի գավաթի խաղարկությանը, ապա հոկտեմբերին երեւանում անցկացվելի միջազգային մրցաշարին: Նախատեսվում է, որ մեր մայրաքաղաքում հանդես կգան Հոլանդիայի, Բելգիայի, Կիորոսի, Սլովակիայի ֆորֆրոլիսները:

Առաջին մրցախաղում հաղթեցին

Հայաստանի թենիսիստները հաղթանակ սկսեցին Դելիսի գավաթի աֆրոեվրոպական «B» խմբի մրցումները: Զիւնելուս մրցելով Մոլդովայի հավաքականի հետ՝ մեր մարզիկները առավելության հասան 3-2 հաշվով:

Մրցախաղի առաջին օրը Սարգիս Սարգսյանը հաղթեց Յուրի Գորբանին, Յուրի Գեւորգյանը՝ Վիկտոր Ուրբասին: Հաջորդ օրը միանալով Սարգսյանն ու Գեւորգյանը զուգախաղում դարձաբլիստ մասնակցեցին Կուրցով-Գորբան երկյակին: Քանի որ ընդհանուր հաղթանակն աղախովված էր, մեր հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Ծասուրյանը խաղադաշտ մտնելու հնարավորություն ընձեռեց ղախեսայիններին՝ Տիգրան Մարտիրոսյանին եւ Դավիթ Բաբայանին: Ցավով, երկուսն էլ դարձաբլիստ իրենց ավելի փորձառու մրցակիցներին:

Հայաստանի հավաքականի հաջորդ մրցակիցը կլինի Հունաստան-Թուրքիա զուգախաղը: Այստեղ էլ հաջողությամբ հասնելու դեպքում մեր թենիսիստները ավելի բարձր խմբում հանդես գալու իրավունք կնվաճեն:

Բաժինը վարում է ՈՍՏՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տղազրված խաչքառի լուսատիպանները

- Ուղղահայաց**
 1. Նորբի: 2. Տառն: 3. Գորի: 4. Հունան: 5. Այգել: 6. Արի: 11. Իրիմ: 12. Մկրա: 13. Սազան: 14. «Գալի»: 17. Բարոն: 18. Գազա: 19. Կավա: 20. Ռոնդ: 21. Սեզոն: 22. Դոմնա: 27. Արձան: 28. Կանեի: 29. «Իսկրա»: 30. Բրան: 33. Դելի: 34. Բելով: 35. Լեմու: 36. Թիախ: 37. Բորդ: 38. Բորա:
- Հորիզոնական**
 7. Վոյա: 8. Սորո: 9. Կյուրի: 10. «Չեսի»: 12. Սինա: 14. Գեշի: 15. Երեկ: 16. Նավակ: 18. Գնդակ: 20. Ռահիմ: 23. Ֆարա: 24. Տարոն: 25. Թերո: 26. Կորա: 28. Կանդի: 30. Բրիմ: 31. «Արմա»: 32. Ուսր: 34. Բալ: 36. Թոմ: 39. Սելեն: 40. Փերիա: 41. Սորոն: 42. Բիզոն: 43. Մուլա: 44. Օդեսա:

- Ուղղահայաց**
 1. Դանթեի «Դժոխի» գլուխներից: 2. Մանուսակագույն վայրի հիրիկ: 3. Հեթանոսական սաճար Հայաստանում: 4. Չվով եւ Կախով ֆաղցրեղեն: 5. Մուկվարնակ հայազգի կինոդերասան: 6. Միջնադարյան Հայաստանի գյուղերում աղորդ անագա գյուղացի: 9. Սեկնարկ, ...: 10. Հայ տղազրիչ, որը Կ. Պոլսում առաջին անգամ հայտնեց տղազրեց «Պարզասումարը», «Տոմարոյցը» եւ այլ գրքեր: 16. 1990-ական թվերին լույս տեսնող երիտասարդական ազատ մամուլ: 17. Բաղաժի հարի հարավում: 21. Պետություն Միջին Արեւելքում: 23. Միջնադարում զինվորական բարձրագույն ասիճանավոր, մարշալ: 24. Բաղաժ, որ 30 տարի աղորել է Բիսուսը: 25. Գյուղ Հայաստանում, Աւստրալիա ֆաղցրից հյուսիս-արեւելք: 26. Հայաստանում գործող կուսակցություն «Արժանադատ» ...: 27. Գյուղատնտեսական գործիչ: 31. Գ. Չոխրաթի նովելներից:
32. Ֆիլիպինյան արժույթի ամենամեծ կղզին:
- Հորիզոնական**
 7. Ժամանակավոր կացարան օրջիկ ներկայացումներ տալու համար: 8. Աղբեղանից վերցված քնակավայր: 11. Ածխաթթվային բաղադրություն ունեցող աղ: 12. Ա. Ֆրանսի նովելներից: 13. Ֆրանսիացի նկարիչ: 14. Հայոց թագավոր: 15. Վոյնիչի «Բոս» վեպի հերոսներից: 18. Հայկական լուսավորական գործակալություն: 19. «Մանոն» օտերայի հեղինակը: 20. Հեթանոսական գերագույն Աստվածը: 22. Գերմանացի կոմպոզիտոր, դաշնակահար, դիրիժոր: 28. Չարենցի դղիքը՝ «Երկիր ...»: 29. Հագույն: 30. «Հեղճար աղբյուրի» հեղինակը: 33. Ամրի Վերնոյի իսկական ազգանունը: 34. Հայ ֆանդակագործ: 35. Կինոսեյսնիկայում եւ լուսանկարչության մեջ ղախկեր, դրզիսիկի հակառակը: 36. Դաշնակալ Հրատանում:

